

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ І. І. МЕЧНИКОВА

Кафедра філософії

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Перший проректор

(Майя НІКОЛАЄВА)

Вересень 2025 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ФІЛОСОФІЯ МОВИ ТА КОМУНІКАЦІЇ»

Рівень вищої освіти: *Другий (магістерський)*

Галузь знань: В «Культура, мистецтво та гуманітарні науки»

Спеціальність: В10 «Філософія»

(код і назва спеціальності (тей))

Освітньо-професійна: В10 «Філософія»

(назва ОПП/ОНП)

ОНУ
2025

Робоча програма навчальної дисципліни «Філософія мови та комунікації».
Одеса: ОНУ, 2025. 15 с.

Розробник: **Райхерт Костянтин Вільгельмович**, кандидат філософських наук, доцент кафедри філософії

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри філософії

Протокол № 1 від "27" серпня 2025 р.

Завідувач кафедри

(підпис)

(Інна ГОЛУБОВИЧ)

(Ім'я ПРИЗВИЩЕ)

Погоджено із гарантом ОПП Філософія

(підпис)

(Інна ГОЛУБОВИЧ)

(Ім'я ПРИЗВИЩЕ)

Схвалено навчально-методичною комісією (НМК) факультету історії та філософії

Протокол № 1 від "29" серпня 2025 р.

Голова НМК

(підпис)

(Галина ЛЕВЧЕНКО)

(Ім'я ПРИЗВИЩЕ)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри

Протокол № ____ від "____" ____ 20__ р.

Завідувач кафедри

(підпис)

(Ім'я ПРИЗВИЩЕ)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри

Протокол № ____ від "____" ____ 20__ р.

Завідувач кафедри

(підпис)

(Ім'я ПРИЗВИЩЕ)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		Очна форма навчання	Заочна форма навчання
Загальна кількість: кредитів – 4 годин – 120 змістових модулів – 2	Галузь знань В «Культура, мистецтво та гуманітарні науки» (шифр і назва) Спеціальність В10 Філософія (код і назва) Рівень вищої освіти: Другий (магістерський)	Обов'язкова	
		Рік підготовки:	
		1-й	1-й
		Семестр	
		1-й	1-й
		Лекції	
		30 год.	8 год.
		Практичні, семінарські	
		10 год.	4 год.
		Лабораторні	
		0 год.	0 год.
		Самостійна робота	
		80 год.	108 год.
		Форма підсумкового контролю: іспит	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета – ознайомити з сучасною філософією мови та комунікації.

Завдання: 1) сформулювати уявлення про історію філософії мови;

2) сформулювати уявлення про сучасні філософські дослідження мови та комунікації.

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування елементів наступних компетентностей:

а) інтегральних: здатність продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми у сфері філософії, застосовувати методологію наукової та педагогічної діяльності, а також проводити власне наукове дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення

б) загальних (ЗК): здатність спілкуватися іноземною мовою (ЗК 2);

здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності) (ЗК 5);

в) спеціальних/фахових (СК/ФК): усвідомлення зв'язків філософської спеціалізації з іншими інтелектуальними й гуманітарними практиками (СК/ФК 2);

здатність критично працювати з філософськими текстами, застосовувати різні методи аналізу та інтерпретації (СК/ФК 5);

здатність дотримуватися принципів академічної доброчесності та норм професійної етики (СК/ФК 12)

Програмні результати навчання (ПРН):

знати і використовувати фаховий словник та філософські засоби для донесення власних знань, висновків та аргументації до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються (ПРН 2);

критично осмислювати, аналізувати та оцінювати філософські тексти, застосовувати релевантні методи їх аналізу та інтерпретації (ПРН 7);

розуміти зв'язки філософії з іншими напрямками філософського дискурсу та іншими інтелектуальними й гуманітарними практиками (ПРН 8);

брати участь у наукових дискусіях з філософії та міждисциплінарних проблем обговорення філософських питань з експертами з інших галузей знань (ПРН 10);

усвідомлювати і реалізовувати принципи академічної доброчесності та норми професійної етики (ПРН 19).

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен

знати: основну термінологію та головні концепції філософії мови та комунікації;

вміти: усвідомлювати й аналізувати зв'язки між філософією мови та комунікації з такими дисциплінами, як когнітивістика, комунікативістика, лінгвістика, психолінгвістика тощо; використовувати основну термінологію задля донесення власних знань з філософії мови та комунікації;

критично осмислювати й аналізувати тексти з філософії мови та комунікації.

3. Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Історія філософії мови

Тема 1. Історія філософії мови до гумбольдтіанства

Протофілософсько-мовна проблематика в Стародавніх Єгипті, Китаї й Індії. Філософські питання щодо мови в Античній філософії (Геракліт, софістика. Кратіл, Платон, Арістотель, стоїцизм, ін.). Філософські питання щодо мови в Середньовічній філософії (П. Абеляр, Р. Бекон, Й. Дунс Скот, Мартін Дакійський, Фома Ерфуртський, В. Окам, ін.). Філософські питання щодо мови в епохи Ренесансу та Бароко (Й. Г. Бекан, А. Кірхер, Дж. Вілкінз).

Філософські питання щодо мови в філософії Нового часу (Р. Декарт, Т. Гоббс, Дж. Лок, Г. Ляйбніц, ін.). Запровадження терміну «філософія мови» (П. Л. Моро де Мопертьюї, Г. К. Ліхтенберг, І. Г. Гаман, І. Г. Гердер, Г. Якобі, ін.).

Тема 2. Гумбольдтіанство

Концепція В. фон Гумбольдта. Неогумбольдтіанство. Теорії лінгвістичної відносності (Ф. Боас, Е. Сепір, Б. Ворф).

Тема 3. Структуралізм

Лінгвофілософія Ф. де Сосюра. Данська школа глосематики (Копенгагенський лінгвістичний осередок). Дескриптивізм (американський структуралізм). Чеська школа функціоналізму (Празький лінгвістичний осередок). Лондонська школа концептуалізму (британський структуралізм). Постструктуралізм (неоструктуралізм).

Тема 4. Аналітична «філософія мови»

Філософія логічного аналізу мови. Лінгвістична філософія (філософія звичайної (буденної) мови). Прагматика (теорія мовленнєвих актів, прагмасемантика).

Тема 5. Філософія мови “за межами”

Універсальна та трансформаційно-генеративна граматики Н. Хомського. Дж. Кац. Гіпотези мови думок і модулярності свідомості та психолінгвістика Дж. Фодора. Когнітивістика. Критика концепцій Н. Хомського (М. Томаселло, Р. Фрейдін, Дж. Семпсон, Дж. К. Пуллум, Б. Шольц, Д. Еверетт, ін.). Теорія фреймів. Меметика. Наратологія. Філософська герменевтика. С. К’єркегор. Ф. Ніцше. Феноменологія та мова. Філософія діалогу.

Змістовий модуль 2. Філософські дослідження мови та комунікації

Тема 6. Семіотика

Попередники семіотики (античний стоїцизм, Дж. Лок тощо). Семіотика Ч. С. Пірса. Семіологія Ф. де Сосюра. Семіотика Ч. В. Морріса. Біосеміотика Я. фон Ікскюля. Е. Касіер. Сучасна семіотика.

Тема 7. Філософія лінгвістики

Екстерналізм. Емерджентизм. Есенціалізм. Проблема предмета лінгвістики. Проблема мови. Проблема писемності. Різниця між мовою та писемністю. Проблема природної та штучної мов. Лінгвістична онтологія. Проблеми лінгвістичних теорій. Проблеми методології лінгвістики. Проблеми роботи з лінгвістичним матеріалом. Лінгвістичний іннативізм. Проблеми засвоєння мови. Проблема походження мови. Проблема зв’язків лінгвістики з філософією мови, когнітивною лінгвістикою та психологією, психолінгвістикою тощо.

Тема 8. Філософія комунікації

Філософія комунікації як проблема метафілософії. Чи існує філософія комунікації? Комунікативна практична філософія.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	Усь ого	у тому числі					Усь го	у тому числі				
		л	с	л а б	ін д	ср		л	с	ла б	ін д	ср
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13

Заліковий модуль 1. Історія філософії мови											
Тема 1. Історія філософії мови до гумбольдтіанства	12	2				10	15	1			14
Тема 2. Гумбольдтіанство	16	4	2			10	15	1	1		14
Тема 3. Структуралізм	16	4	2			10	15	1	1		14
Тема 4. Аналітична “філософія мови”	16	2	2			10	15	1	1		14
Тема 5. Філософія мови “за межами”	16	4	2			10	15	1	1		14
Разом за змістовим модулем 1	74	16	8			50	75	5	4		70
Заліковий модуль 2. Філософські дослідження мови та комунікації											
Тема 6. Семіотика	16	4	1			10	15	1			14
Тема 7. Філософія лінгвістики	15	4	1			10	15	1			14
Тема 8. Філософія комунікації	15	4				10	15	1			14
Разом за змістовим модулем 2	46	12	2			30	45	3			42
Усього годин	120	28	10			80	120	8	4		112

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин ден./заоч.
1	Гумбольдтіанство [1, 2, 3, 4] <i>Питання для обговорення:</i> 1. Протофілософсько-мовна проблематика в Стародавніх Єгипті, Китаї й Індії. 2. Філософські питання щодо мови в Античній філософії. 3. Філософські питання щодо мови в Середньовічній філософії. 4. Філософські питання щодо мови в епохи Ренесансу та Бароко. 5. Філософські питання щодо мови в філософії Нового часу. 6. Запровадження терміну «філософія мови».	2/1
2	Структуралізм [1, 2, 3, 4] <i>Питання для обговорення:</i> 1. Лінгвофілософія Ф. де Сосюра. 2. Данська школа глосематики (Копенгагенський лінгвістичний осередок). 3. Дескриптивізм (американський структуралізм). 4. Чеська школа функціоналізму (Празький лінгвістичний осередок).	2/1

	5. Лондонська школа концептуалізму (британський структуралізм). 6. Постструктуралізм (неоструктуралізм).	
3	Аналітична “філософія мови” [1, 2, 3, 4] Питання для обговорення: 1. Філософія логічного аналізу мови. 2. Лінгвістична філософія (філософія звичайної (буденної) мови). 3. Прагматика (теорія мовленнєвих актів, прагмасемантика).	2/1
4	Філософія мови “за межами” [1, 2, 3, 4] Питання для обговорення: 1. Універсальна та трансформаційно-генеративна граматики Н. Хомського. 2. Гіпотези мови думок і модулярності свідомості та психолінгвістика Дж. Фодора. 3. Когнітивістика. 4. Критика концепцій Н. Хомського. 5. Теорія фрейдів. 6. Меметика. 7. Наратологія. 8. Філософська герменевтика. 9. С. К’єркегор. Ф. Ніцше. 10. Феноменологія та мова. 11. Філософія діалогу	2/1
5	Семіотика [1, 2, 3, 4] Питання для обговорення: 1. Попередники семіотики. 2. Семіотика Ч. С. Пірса. 3. Семіологія Ф. де Сосюра. 4. Семіотика Ч. В. Морріса. 5. Біосеміотика Я. фон Ікскюля. 6. Е. Касіер. 7. Сучасна семіотика.	1/0
6	Філософія лінгвістики [1, 2, 3, 4] Питання для обговорення: 1. Екстерналізм. Емерджентизм. Есенціалізм. 2. Проблема предмета лінгвістики. 3. Проблема мови. Проблема писемності. Різниця між мовою та писемністю. 4. Проблема природної та штучної мов. 5. Лінгвістична онтологія. 6. Проблеми лінгвістичних теорій. 7. Проблеми методології лінгвістики. 8. Проблеми роботи з лінгвістичним матеріалом. 9. Лінгвістичний іннативізм. 10. Проблеми засвоєння мови. 11. Проблема походження мови. 12. Проблема зв’язків лінгвістики з філософією мови, когнітивною	1/0

	лінгвістикою та психологією, психолінгвістикою тощо.	
...	Усього	10/4

Види роботи:

- [1] – обговорення;
- [2] – дискусії;
- [3] – доповіді;
- [4] – читання текстів¹.

6. Теми практичних занять

Практичні заняття не передбачені навчальним планом.

7. Теми лабораторних занять

Лабораторні заняття не передбачені навчальним планом.

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми/ види завдань	Кількість годин ден./заоч.
1	Історія філософії мови до гумбольдтіанства [1, 2] <i>Здійснити самостійний інформаційний пошук сучасних вітчизняних та зарубіжних джерел за такими проблемними полями: 1) філософія мови у Стародавніх Єгипті, Китаї й Індії; 2) філософія мови у Античній філософії; 3) філософія мови у Середньовічній філософії; 4) філософія мови в епохи Ренесансу та Бароко; 5) філософія мови Нового часу; 6) походження поняття «філософія мови».</i> <i>Завантажити виконане завдання до гугл-класу курсу.</i>	10/14
2	Гумбольдтіанство [1, 2] <i>Здійснити самостійний інформаційний пошук сучасних вітчизняних та зарубіжних джерел за такими проблемними полями: 1) гумбольдтіанство; 2) неогумбольдтіанство; 3) гіпотеза лінгвістичної відносності.</i> <i>Завантажити виконане завдання до гугл-класу курсу.</i>	10/14
3	Структуралізм [1, 2] <i>Здійснити самостійний інформаційний пошук сучасних вітчизняних та зарубіжних джерел за такими проблемними полями: 1) лінгвофілософія; 2) структуралізм; 3) постструктуралізм.</i> <i>Завантажити виконане завдання до гугл-класу курсу.</i>	10/14
4	Аналітична “філософія мови” [1, 2] <i>Здійснити самостійний інформаційний пошук сучасних вітчизняних та зарубіжних джерел за такими проблемними полями: 1) аналітична філософія мови; 2) логічний аналіз мови; 3) лінгвістична філософія; 4) прагматика; 5) теорія мовленнєвих</i>	10/14

¹ На семінарських заняттях читаються та обговорюються тексти за необхідності. Текст підбирається під конкретну проблематику.

	<i>актів. Завантажити виконане завдання до гугл-класу курсу.</i>	
5	Філософія мови “за межами” [1, 2] <i>Здійснити самостійний інформаційний пошук сучасних вітчизняних та зарубіжних джерел за такими проблемними полями: 1) універсальна граматики; 2) трансформаційно-генеративна граматики; 3) гіпотези мови думок; 4) теорія фрейдів; 5) меметика; 6) наратологія; 7) філософська герменевтика; 8) феноменологія мови; 9) філософія діалогу; 10) “філософія мови” С. К’еркегора; 11) “філософія мови” Ф. Ніцше. Завантажити виконане завдання до гугл-класу курсу.</i>	10/14
6	Семіотика [1, 2] <i>Здійснити самостійний інформаційний пошук сучасних вітчизняних та зарубіжних джерел за такими проблемними полями: 1) семіотика; 2) семіологія; 3) біосеміотика. Завантажити виконане завдання до гугл-класу курсу.</i>	10/14
7	Філософія лінгвістики [1, 2] <i>Здійснити самостійний інформаційний пошук сучасних вітчизняних та зарубіжних джерел за такими проблемними полями: 1) лінгвістика; 2) філософія лінгвістики; 3) мова; 4) письмо; 5) походження мови; 6) лінгвістичний іннативізм; 7) когнітивна лінгвістика; 8) психолінгвістика. Завантажити виконане завдання до гугл-класу курсу.</i>	10/14
8	Філософія комунікації [1, 2] <i>Здійснити самостійний інформаційний пошук сучасних вітчизняних та зарубіжних джерел за такими проблемними полями: 1) філософія комунікації; 2) комунікативна філософія. Завантажити виконане завдання до гугл-класу курсу.</i>	10/14
	Разом	80/112

До самостійної роботи відноситься (на вибір викладача):

[1] – підготовка до лекцій, практичних, семінарських, лабораторних занять;

[2] – написання рефератів, есе².

Неформальна освіта. Як виконання самостійної роботи здобувач може пройти професійні курси/тренінги, професійне стажування, онлайн-курси, громадянську освіту, отримати відповідний сертифікат на освітніх платформах, що може бути зараховано як періодичний, поточний та фрагмент підсумкового контролю. Пропонуються до розгляду такі курси, які можуть бути визнані як періодичний, поточний контроль та/або бонусні бали (за бажанням здобувача):

Назва освітньої платформи, назва онлайн курсу, короткий опис, посилання	Дотично до теми (та/або Компетентності, результати навчання, що формуються)

² Протягом курсу можна написати лише один реферат і одне есе, але на будь-яку з тем даної навчальної дисципліни.

Освітня платформа <i>Prometheus</i> , курс «Філософія»: загальний курс філософії. Треба звернути увагу на 1-у та 2-у лекції п'ятого тижня курсу на теми «Філософські погляди Шопенгауера та Ніцше» та «Позитивізм» (https://prometheus.org.ua/prometheus-free/philosophy/), в яких зокрема розглядаються питання філософії мови. Максимальна оцінка за проходження курсу і отримання сертифікату - 10 балів Критерій оцінки - обсяг за кредитами: 1 кредит (30 годин) - 10 балів до дотичної теми або змістового модуля. Максимальна кількість балів за неформальну освіту – не більше 2х кредитів.	Тема «Філософія мови “за межами”» (ЗК 1)
---	--

Здобувач може самостійно обрати ресурси, які будуть відповідати навчальній дисципліні. Для зарахування як періодичного, поточного або фрагмента підсумкового контролю здобувач має подати документ, що підтверджує неформальну освіту, програму, зробити опис компетентностей та результатів навчання, сформованих під час неформальної освіти. Викладач залишає за собою право перевірити сформованість перелічених компетентностей та результатів навчання».

9. Методи навчання

У ході читання дисципліни використовуються методи навчання, які притаманні системі вищої академічної освіти. Серед них найтрадиційнішим залишається пояснювально-ілюстративний метод, у межах якого викладач допомагає здобувачам отримувати знання завдяки аудиторній роботі. Вона поділяється на дві складові – засвоєння (опанування) теоретичного матеріалу під час прослуховування лекцій та семінарські заняття, на яких здобувачі відтворюють отримані знання і демонструють вміння засвоїти матеріал, запропонований викладачем для самостійного опрацювання.

Окрім вище означеного методу, використовується метод проблемного викладення. Він допомагає, використовуючи практику активної полеміки, формувати вміння здобувача критично ставитися до вивченої літератури, заслуханих на семінарах рефератах і доповідях, прочитаних на семінарах текстів, лекційного курсу. Викладач, поставивши навчальне завдання, формулює пізнавальну мету, а потім, розкриваючи систему доведень, порівнюючи погляди, різні підходи, показує спосіб розв'язання поставленого завдання.

10. Форми контролю і методи оцінювання

(у т.ч. критерії оцінювання результатів навчання)

Протягом засвоєння навчальної дисципліни студенти мають можливість накопичувати бали завдяки виконанню різних форм роботи. Вони рівно розподіляються, а потім – підбиваються підсумки:

Змістовий модуль:

- робота на лекційних і семінарських заняттях (54 балів);
- захист реферату (10 балів);
- перевірка есе (16 балів);
- усний іспит (20 балів).

Критерії оцінювання результатів навчання. Критерій оцінювання – це ознака, на основі якої проводиться оцінювання будь-чого і яка є мірою оцінки. Критерії оцінювання визначаються за допомогою якісних показників та ознак, що демонструють рівень

сформованості навчальних досягнень здобувачів вищої освіти і трансформуються в оцінку згідно затвердженої шкали. Результати академічної успішності здобувачів виставляються у вигляді оцінки за національною шкалою, 100-бальною та шкалою ЄКТС. У таблиці нижче наведено загальні критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти:

Критерії оцінювання

Оцінка за національною шкалою	Теоретична підготовка	Практична підготовка
	Здобувач освіти	
Відмінно	У повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно й аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей; робить самостійні висновки, виявляє причинно-наслідкові зв'язки.	Може аргументовано обрати раціональний спосіб виконання завдання й оцінити результати власної практичної діяльності.
Добре	Достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей; при представленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, застосовує знання для розв'язання стандартних ситуацій.	Має стійкі навички виконання завдання.
Задовільно	Володіє навчальним матеріалом на репродуктивному рівні або відтворює певну частину навчального матеріалу з елементами логічних зв'язків, знає основні поняття навчального матеріалу; має ускладнення під час виділення суттєвих ознак вивченого під час виявлення причинно-наслідкових зв'язків і формулювання висновків.	Може використовувати знання в стандартних ситуаціях, має елементарні, нестійкі навички виконання завдання.
Незадовільно з можливістю повторного складання	Володіє навчальним матеріалом поверхово й фрагментарно (без аргументації та обґрунтування); безсистемно виокремлює випадкові ознаки вивченого; під час відповіді допускаються суттєві помилки.	Недостатньо розкриває сутність практичних завдань, потребує допомоги викладача.
Незадовільно з	Не володіє навчальним	Виконує лише елементи завдання,

обов'язковим повторним вивченням дисципліни	матеріалом.	потребує постійної допомоги викладача.
---	-------------	--

Політика щодо дедлайнів та перескладання: Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (- 10%). Обов'язкова присутність здобувачів на підсумковому контролі. Перескладання відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин.

Політика щодо академічної доброчесності: регламентується Кодексом академічної доброчесності учасників освітнього процесу Одеського національного університету імені І.І. Мечникова, Положенням про запобігання та виявлення академічного плагіату в освітній та науково-дослідній роботі учасників освітнього процесу та науковців Одеського національного університету імені І.І. Мечникова (<http://onu.edu.ua/uk/geninfo/official-documents>).

Політика щодо відвідування: Відвідування занять є обов'язковим. В окремих випадках навчання може відбуватись он-лайн з використанням дистанційних технологій. Порядок та умови такого навчання регламентуються Положенням про організацію освітнього процесу в ОНУ (<http://onu.edu.ua/uk/geninfo/official-documents>). У випадку відсутності здобувача на лекції або практичному занятті він зобов'язаний відпрацювати пропущене заняття через опитування в позааудиторний час (час консультацій викладача). Невідпрацьовані заняття вважаються незданими і за них не нараховується оцінка в балах. Викладач має враховувати можливості здобувачів скористатися опануванням неформальної освіти. У підсумку, оцінені за 100-бальною системою, знання здобувача відображаються у заліково-екзаменаційній відомості та заліковій книжці.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		Оцінка за національною шкалою для екзамену
90 – 100	A	відмінно
85-89	B	добре
75-84	C	
70-74	D	
60-69	E	
35-59	FX	задовільно
		незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

11. Питання для підсумкового контролю

1. Філософська проблематика мови Геракліта Ефеського.
2. Проблема мови в діалозі «Кратіл» Платона.
3. Погляди Арістотеля на мову.
4. Погляди античних стоїків на мову.
5. Середньовічні філософські дослідження мови.
6. Філософські дослідження мови в епохи Ренесансу та Бароко.
7. Дослідження мови в ранній філософії Нового часу.
8. «Лінгвістичний поворот» в німецькій філософії XVIII століття.
9. Концепція В. фон Гумбольдта.
10. Гумбольдтіанство.

11. Неогумбольдтіанство.
12. Гіпотеза лінгвістичної відносності.
13. Критика гіпотези лінгвістичної відносності.
14. Теорія концептуальної метафори Дж. Лакоффа.
15. Лінгвофілософія Ф. де Сосюра.
16. Структуралізм. Структурна лінгвістика.
17. Постструктуралізм.
18. Трансформаційна граматика.
19. Граматики Ноама Хомського.
20. Критика концепцій Н. Хомського.
21. Гіпотези Дж. Фодора.
22. Філософська герменевтика.
23. Погляди С. К'єркегора на мову.
24. Погляди Ф. Ніцше на мову.
25. Феноменологія мови.
26. Філософія діалогу.
27. Філософія комунікації як багатоманіття індивідуальних філософських підходів до вивчення комунікації.
28. Проблема філософії комунікації як єдиної дисципліни.
29. Дослідження медіа та філософія.
30. Медіафілософія.
31. Медіологія.
32. Медіакомунікації.
33. Медіаекологія.
34. Медіапсихологія та філософія.
35. Medium theory.
36. Медіархеологія.
37. Kulturtechnik.
38. Dead media project.
39. Комунікативна практична філософія.
40. Концепція Л. Флоріді.
41. Меметика.
42. Семіотика Ч. С. Пірса.
43. Семіологія Ф. де Сосюра.
44. Семіотика Ч. В. Морріса.
45. Біосеміотика Я. фон Ікскюля.
46. Філософія символічних форм Е. Касіра.
47. Філософські проблеми сучасної семіотики.
48. Основні підходи в сучасній філософії лінгвістики (екстерналізм, емерджентизм, есенціалізм).
49. Що вивчає лінгвістика?
50. Проблема мови.
51. Проблема походження мови.
52. Проблема природної та штучної мов.
53. Різниця між мовою та писемністю.
54. Проблема писемності.
55. Проблеми лінгвістичних теорій.

56. Проблеми методології лінгвістики.
57. Проблеми роботи з лінгвістичним матеріалом.
58. Лінгвістична онтологія.
59. Лінгвістичний іннативізм.
60. Проблеми засвоєння мови.
61. Проблема зв'язків лінгвістики з філософією мови, когнітивною лінгвістикою та психологією, психолінгвістикою тощо.
62. «Філософія мови» Г. Фреге.
63. Філософія мови Б. Рассела.
64. Філософії мови Л. Вітгенштайна.
65. Теми лінгвістичної філософії (опис, значення, інтенціональність, мовленнєвий акт, референція тощо).

**12. Розподіл балів, які отримують здобувачі
ФОРМУВАЛЬНЕ ОЦІНЮВАННЯ**

Види навчальної роботи	Бали за одне заняття (завдання)	Кількість занять (завдань)	Сумарна кількість балів
Змістовий модуль 1			
Поточний контроль на лекціях	1	8	8
Поточний контроль на семінарських заняттях	8	4	32
Виконання та захист реферату	10	1	10
Усього за змістовий модуль 1 (залік)			50
Змістовий модуль 2			
Поточний контроль на лекціях	1	6	6
Поточний контроль на семінарських заняттях	8	1	8
Виконання та захист есе	16	1	16
Неформальна освіта	10	1	10*
Усього за змістовий модуль 2			30
Підсумковий	20	1	20

контроль (іспит)			
Підсумкова сума балів			100

* Додаткові бали, які можуть бути зараховані здобувачам, що не враховані в загальну суму балів.

РОЗПОДІЛ БАЛІВ

Поточний та періодичний контроль									Іспит	Сума балів
Змістовий модуль 1					Змістовий модуль 2			Реферат, есе		
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	20	26	100
1	10	10	9	10	6	6	2			
Усього за модулем 1: 40					Усього за модулем 2: 14					

13. Навчально-методичне забезпечення

1. Райхерт К.В. Філософія мови та комунікації. Робоча програма навчального курсу. Одеса : ОНУ імені І. І. Мечникова, 2025. 15 с.
2. Силабус курсу «Філософія мови та комунікації» / розробник К. В. Райхерт. Одеса : ОНУ, 2025. 5 с.

14. Рекомендована література

Основна

1. Алексюк І. А. Логічний аналіз природної мови. Спецкурс лекцій. Київ : Центр навчальної літератури, 2025. 320 с.
2. Алексюк І. А. Філософія мови. Традиція аналітичної філософії. Київ : Центр навчальної літератури, 2021. 320 с.
3. Дворницька Н. І. Філософія мови : навчальний посібник. Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2023. 119 с.

Додаткова

1. Райхерт К. В. Charles William Morris and the possibility of pragmatics of logic. *Полілог*. Випуск 6. Одеса : Видавець Букаєв Вадим Вікторович, 2019. С. 123–133.
2. Turbanti G. Philosophy of Communication. London : Palgrave Macmillan, 2023. 349 p.

15. Інформаційні ресурси

1. Електронна бібліотека "psylib" (психологія, філософія, релігія, культурологія, методологія та ін.). URL: <http://www.psylib.kiev.ua>
2. Електронна бібліотека кафедри філософії та методології науки філософського факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка. URL: <http://www.philsci.univ.kiev.ua/UKR/index.html>
3. Бібліотека ОНУ імені І. І. Мечникова. URL: <http://lib.onu.edu.ua/>
2. Бібліотека імені В. Вернадського. URL: <http://w.w.w.nbu.gov.ua/>
3. Сайт Інституту філософії ім. Г. Сковороди. URL: <http://w.w.w.filosof.com.ua/>
4. Українська електронна бібліотека. URL: <http://w.w.w.biblioteka.org.ua>
5. Stanford Encyclopedia of Philosophy. URL: <https://plato.stanford.edu/>
6. Internet Encyclopedia of Philosophy. URL: <https://iep.utm.edu/>